

olyan adat, a mi a szövegben nincs (pl. csend; csendesség h.); egyes szavak csak az összetételben vannak feltüntetve, külön nem (hab l. elme-habja, cáfól l. hátracáfól l.); hibás lapszám is akad, mely nem igazítja átba az embert. Czélszerű volna az utolsó kötethez mind a három kötetre szóló külön névmutatót készíteni, a tárgy- és szómutatót pedig egyesíteni. Reméljük, hogy a Gyöngyösi művét befejező kötet nem késik soká, s végre teljes kiadásunk lesz belőle.

TOLNAI VILMOS.

Várdai Béla: Katholicizmus és irodalom. Budapest, Szent-István-Társulat, 1921. 8-r. 83 l. Ára 40 K.

A czímbe kapcsoltat fejtegető ezikk, a költő Zrinyiről s Pázmányról egy-egy kisebb tanulmány: a füzet tartalma. A szerző hitvallása szerint: irodalomnak, kritikának, irodalomtörténetnek csak javára válhat a kath. szellem érvényesülése, s összeegyeztethető, sőt azonos a művészet és igazság követelményeivel. Ily hittel méltatja s állítja (méltán!) eszményül az új magyar kath. irodalom elé Pázmányt és Zrinyit.

Nyíltsága, komoly hite, tolerantiája; tiltakozása a hivatlanság oda-csődülése ellen; irodalmiság és művészet saját érdekeit tiszteletben tartó körültekintése becsülést érdemel ma, mikor rosszhiszemű czélatok is a tárgyilagosság álarczával szeretnek érvényesülni. De e hitvallás a kath. cizmus belügyévé teszi meg az irodalmat: hiszen dogmahűség kánonjával is ítél. Pl. a házasság szentségének dogmai szempontjából kifogásolja Gyulai itéletét egy francia vigjáték lélektani megoldásáról. Csakhogy akkor mit állítunk szembe az elfogult, vagy közönséges pártkritikával (a mit ő is megvet)? Jóhiszemű, körültekintő, de felekezeti kritika az övé is. Más felekezeti fennakadhat rajta. Nem kíván hatni hitfelei körén túl? Úgy látszik. Másként nem sürgethetne irodalomtörténetet is (mi csak «tudományos» lehet) «kath. jellegűt». Nem jobb-e a kath. cizmusnak is, ha a kath. író spontánul érvényesíti az alkotásban hitét, etikáját, semmint ha kritikai elméletet fagyaszt ki élő hitéből, s aztán ehhez igazodik? ha Zrinyi, Pázmány nagyságáról mindeneket meggyőz, semmint ha (úgyis tudott) kath. voltak bizonyítgatására fordítja ereje javát? Bizonyos «esztétikai munka» elvégzését óhajtja a szerző Pázmányra nézve; ez kath. szempontból is eredményesebb lenne. S e munkára, valamint egy népszerű Pázmánykiadás rendezésére (mit méltán sürget) nem kevésbé tartjuk őt hivatottnak, mint hitvallásának — kissé doktriner — kritikai érvényesítésére.

HORVÁTH JÁNOS.

Petőfi összes költeményei. Bevezetéssel és jegyzetekkel kiadja *Voinovich Géza*. I. II. k. Budapest, Franklin Társulat, 1921. N. 8-r. 381, 344. l. Ára 440 K.

Voinovich könyve a Petőfi-évforduló egyik igen értékes terméke. Teljesebben tartalmazza a költő összes költeményeit, mint bármely más előző kiadás. A gyűjtemény Petőfi 1847-iki *Összes költeményein*, valamint a Havas-féle *Végleges, teljes kiadás*on alapul. De felhasználta még a kiadó Baróti Lajos *Petőfi összes költeményei* 1900-iki kiadását is, főleg a *Zsen-*